

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P-1806

[Total No. of Pages : 4

[6032]-521

T.Y. B.Com. (Semester - V)

**356 D : CO-OPERATION AND RURAL
DEVELOPMENT - III
(2019 Pattern) (CBCS)**

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blank (any five) : [5]

- i) Co-operatives in India followed by _____ structure.
 - a) Unitary
 - b) Federal
 - c) Centralised
 - d) Decentralised
- ii) Admission of members in a co-operative society is the duty of _____.
 - a) President
 - b) Secretary
 - c) General Body
 - d) Managing committee
- iii) The urban co-operatives are also commonly known as _____.
 - a) Urban co-operative Banks
 - b) Co-operative Banks
 - c) National Banks
 - d) None of these
- iv) Human Resource Management emphasises _____.
 - a) Development of people
 - b) Punishment to people
 - c) Adoption of people
 - d) None of these

P.T.O.

- v) Training is _____ process.
- a) Short Term b) Medium Term
- c) Long Term d) Production
- vi) The Decision relates to day to day operation in co-operative is known as _____ Decision.
- a) Major b) Organisation
- c) Personal d) Operative

B) Match the following pairs : [5]

- | 'A' | 'B' |
|---|---|
| i) Principle of co-operative management | a) Executive Body of co-operative society |
| ii) Board of Directors | b) Set of rules in co-operatives |
| iii) Recruitment & Training | c) Selection of Alternatives |
| iv) VAMNI COM | d) H.R.D. Management |
| v) Decision Making | e) Co-operating Training Institute |

Q2) Write Short Notes (Any Two) : [10]

- a) Scope of co-operative management
- b) Levels of Management
- c) Co-operative philosophy
- d) Steps in Decision making

Q3) a) State the functions of co-operative management. [8]

b) State the duties of Board of Directors. [7]

Q4) a) State the process of Appraisal & Evaluation. [8]

b) State the measures to overcome the defects in co-operative management. [7]



Total No. of Questions : 4]

P-1806

[6032]-521

T.Y. B.Com. (Semester - V)

356 D : सहकार आणि ग्रामीण विकास - III

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा (कोणत्याही पाच) [5]

- i) भारतात सहकाराची रचना प्रकारची आहे.
 - अ) एकात्मक
 - ब) सांघिक
 - क) केन्द्रीत
 - ड) विकेन्द्रीत
- ii) सहकारी सोसायटिमध्ये सभासदास प्रवेश देणे हे चे कर्तव्य आहे.
 - अ) अध्यक्ष
 - ब) सचिव
 - क) साधारण मंडळ
 - ड) व्यवस्थापन समिती
- iii) शहरी सहकारी संस्था या नावाने सृद्धा ओळखल्या जातात.
 - अ) शहरी सहकारी बँका
 - ब) सहकारी बँका
 - क) राष्ट्रीय बँका
 - ड) यापैकी नाही
- iv) मानव संसाधन व्यवस्थापनात वर भर दिला जातो.
 - अ) लोकांचा विकास
 - ब) लोकांना शिक्षा
 - क) लोकांना स्वीकृती
 - ड) यापैकी नाही
- v) प्रशिक्षण ही प्रक्रिया आहे.
 - अ) अल्पकालीन
 - ब) मध्यमकालीन
 - क) दीर्घकालीन
 - ड) उत्पादन

vi) सहकारामध्ये दैनंदिन कामकाजविषयक संबाधित निर्णयाला प्रकारचा निर्णय म्हणतात.

अ) मोठ्या

ब) संघटनात्मक

क) वैयक्तिक

ड) हाताळणी

ब) खालील जाड्या जूळवा :

[5]

अ

ब

i) सहकार व्यवस्थापनाची तत्वे

अ) सहकारी सोसायटीची कार्यकारी मंडळ

ii) संचालक मंडळ

ब) सहकारातील नियमांचा संच

iii) भरती आणि प्रशिक्षण

क) पर्यायांची निवड

iv) वेंकूठभाई मेहता इन्स्टिट्यूट

ड) मानव संसाधन व्यवस्थापन

v) निर्णय प्रक्रिया

इ) सहकार प्रशिक्षण देणारी संस्था

प्रश्न 2) थोडक्यात टिपा लिहा.

[10]

अ) सहकार व्यवस्थापनाची व्याप्ती

ब) व्यवस्थापनाचे स्तर

क) सहकारातील तत्वज्ञान

ड) निर्णय प्रक्रियेतील टप्पे

प्रश्न 3) अ) सहकारी व्यवस्थापनाची कार्ये सांगा.

[8]

ब) संचालक मंडळाची कर्तव्ये सांगा.

[7]

प्रश्न 4) अ) कर्मचारी मुल्यमापन आणि मुल्यांकनाची प्रक्रिया सांगा.

[8]

ब) सहकारी व्यवस्थापनातील दोष दूर करण्यासाठी उपाय सांगा.

[7]

